

Energy Regulatory Partnership Program

Потребители с ниски доходи и ролята на регулатора за достъпност на енергията

Svetla Todorova, Commissioner
State Energy and Water Regulatory Commission of Bulgaria
stodorova@dker.bg
www.dker.bg

October 6, 2006
Newark, USA

Енергийната реформа в България

Заложена в Енергийната стратегия от 2002 г.

Комерсализация

Преструктуриране

Modern legal and regulatory framework

Съвременно управление и технологии

Участие на частния сектор

Развитие на пазара

Reliable energy supplies

Инвестиции

Разходни тарифи

Защо е необходима социална защита?

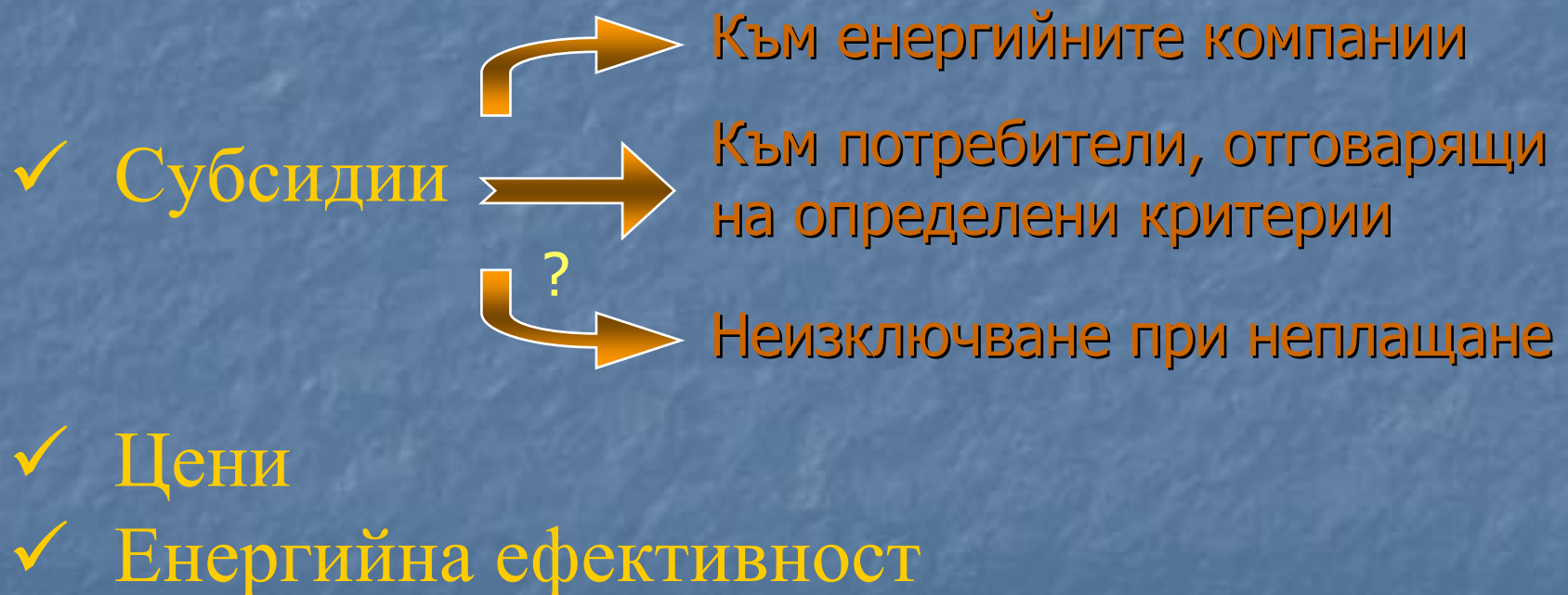
Достигането на
разходни цени
е **един от**
главните
елементи на
реформата в
енергетиката

Реформата
трябва да
върви в
тандем със
социалната
защита

If not,
there could
be a
backlash

Подходи

- ☞ Три подхода може да съпътстват ценовата реформа и да адресират влиянието ѝ върху потребителите с ниски доходи

Субсидии към енергийните компании

- В сила за сектор топлоснабдяване до 2005 г.
- Недостатъци
  - Не са целеви (ползват ги всички потребители, не само тези с ниски доходи)
  - Бюджетните ограничения водят до декапитализация на дружествата
  - Непрозрачен механизъм за разпределяне на субсидията между дружествата of subsidy allocation between companies
- Приема се за най-неефективен

Субсидии към определени потребители

- Най-добре познат поради неговата универсалност
- Бюджетните ограничения са сериозен проблем за покриване на нуждите
- Важно значение има изборът на механизъм за предоставяне на субсидиите на потребителите:
  - В пари
    - Може да се забавят или да не достигнат до потребителите, ако са част от бюджета на общината
    - Може да не бъдат използвани за плащане на сметки за енергия
  - Ваучери (възможен е вторичен пазар)
  - Плащане на дружествата (вероятно най-добрия)

Субсидии – Какво е необходимо?

- Държавна **политика**
- Ясно определяне на **отговорностите** на различните институции имащи отношение към процеса
- Създаване и поддържане на **база данни**
- Лесно **администриране**
- **Целево насочване**

Цени

- Ценовата реформа е едно от най-трудните решения
- Ако има политическа воля за стартиране на ценова реформа

Регулаторът има две възможности

Да одобри цени, които отразяват разходите
със слаба или без никаква социална защита

или

Да одобри такава тарифна система,
която да отчита нуждите на потребителите
с ниски доходи, включително поетапно достигане
на разходни цени

Цени продължение

- Натиск върху регулатора да разшири обхвата на субсидирането
- Приема се като най-нежелан подход
- Да се използва, ако няма ефективна алтернатива
- Ако се прилага, би трябвало да е временно със срок на действие

Енергийна ефективност

- Енергийната ефективност често се адресира единствено към страната на “доставката”, но не и към страна на “потреблението”
- Еднократно вложени разходи – водят да ползи години наред
- Предимствата на енергийната ефективност са очевидни в сравнение със субсидиите и ценовия подход, но...

Ефективност – Какво е необходимо?

- Целеви подход: усилията трябва да са насочени към потребителите с ниски доходи
- Измерването е важно, но недостатъчно за постигане на значителни спестявания
- Предлага възможност за постигане на големи ползи във времето
- Изисква значителни усилия: това е най-малко разбираната възможност за целево подпомагане на потребителите с ниски доходи

Българският опит - Топлоснабдяване

Комбинация от 3 подхода:

❑ Субсидии

- Директни субсидии към дружествата
  - ✓ Намаляване на субсидиите година по година
  - ✓ Преходен период, завършващ 2005 г.
- Субсидии към определени потребители

❑ Блокова тарифа

- ✓ Преходен период, завършващ 2005 г.

❑ Енергийна ефективност

Топлоснабдяване продължение

Институции

- Министерски съвет одобрява гарантиран минимум на доходите като база за определяне на месечната субсидия за отопление
- Министерство на труда и социалната политика:
  - Поддържа база данни за потребителите с ниски доходи
  - Ежегодно прави предложение за месечните суми от бюджета, предназначени за потребители с ниски доходи
- Министерство на икономиката и енергетиката определя месечната помощ като количество енергия необходимо за опотление на една стая (3.5 x 4 м със стандартна височина)

Топлоснабдяване продължение

- **Критерии** за получаване на бюджетна субсидия:
  - Размер на семейния доход
  - Размер на жилището
  - Размер на спестяванията и др.
- Субсидиите за отопление са **дифинцирани по видове използвана енергия** – електрическа енергия, топлинна енергия, въглища, брикети, дърва и отскоро природен газ
- Няма целеви програми за етнически или други специфични потребителски групи

Топлоснабдяване продължение

Субсидии в зависимост от вида използвана енергия:

- **Електроенергия и топлинна енергия** – Месечната субсидия е левовата равностойност на 450 кВтч електроенергия (300 кВтч дневна и 150 кВтч нощна) по действащи цени на електроенергията към началото на отоплителния сезон
- **Въглища и дърва** – Субсидията е левовата равностойност на 1,2 т брикети за целия отоплителен сезон по средната цена на брикетите за крайни потребители
- **Природен газ** - Месечната субсидия е левовата равностойност на 50 м³ по средната цена на природния газ за крайни потребители

Топлоснабдяване продължение

Механизми

- В миналото - ваучери
- Сега:
  - ☞ Топлоснабдителните и газоразпределителни компании получават директно средствата от Държавния бюджет
  - ☞ Търговците на въглища и дърва получават годишната сума след доставката на цялото количество гориво на потребителя

Топлоснабдяване продължение

Цени

- Еднакви цени (до ноември 2005 г.)
  - Месечно плащане за мощност - 3.75 ам.ц./м³ отопляем обем
  - Плащане за енергия (Двустъпална тарифа):
    - ☛ До 250 кВтч месечно потребление – 2.27 ам.ц./кВтч
    - ☛ Over 250 kWh monthly consumption – 3 USc/kWh
- Регионални цени (в сила от ноември 2005 г.)
  - Месечно плащане за мощност
  - Плащане за енергия (Двустъпална тарифа)
- От октомври 2006 г.:
  - Еднокомпонентна цена
  - Равна тарифа

Българският опит - Електроенергетика

Приоритети на ценовата политика

- Краткосрочни (2002-2004 г.)
  - ✓ Ребалансиране на тарифите
- Средносрочни (2005-2007 г.)
  - ✓ Цени, отразяващи разходите
  - ✓ Регулиране чрез стимули
- Дългосрочни (след 2007 г.)
  - ✓ Набор от тарифи за избор от потребителите

Електроенергетика продължение

Средносрочна ценова политика

- Три- годишен период с индикативни увеличения на цените за битовите потребители със:
  - ✓ дати
  - ✓ нива
- Въвеждане на блокова тарифа за бита
  - ✓ Първи блок – 75 кВтч/месец – постоянна цена за целия период
- Премахване на блоковата тарифа – Октомври, 2006 г.

Българският опит – Енергийна ефективност

- **Агенцията за енергийна ефективност (АЕЕ)** има правомощия за провеждане на политика и техническа помощ за разработване на методи за повишаване на енергийната ефективност.
- АЕЕ е в състава на Министерството на икономиката и енергетиката

Енергийна ефективност

Специални програми

- Програма за снабдяване на потребители с ниски доходи с високоефективни осветителни крушки с цел намаляване на потреблението
- Други целеви програми за потребителите с ниски доходи като саниране на сгради и подмяна на дограма (например с ниско лихвени заеми).
- Брошури за битовите потребители с прости методи за спестяване на енергия.

Уроци

- Политическата воля е от съществено значение
- Подходите са специфични за страната
- Комуникацията и обмяната на опит между трите вида институции е от важно значение:
  - ✓ Регулатор
  - ✓ Министерство на труда и социалната политика и Министерство на икономиката и енергетиката
  - ✓ Организации за енергийна ефективност включително неправителствени организации (NGOs)
- Необходими са допълнителни усилия в условията на либерализиран пазар

Thank you!